

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAPIJEVA ULICA 5, TELEFON 53-22 DO 53-23

SLOVENSKI POROČEVALEC

NSERAJNI ODDELEK LJUBLJANA TELEFON 33-96 POSTNI CRKOVNI RACUN LJUBLJANA ŠTEV. 4-99694-1 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

Maršal Tito FIZKULTURNIKOM

Maršal Tito je sprejel večeraj dopoldne predstavnice jugoslovanskih fizikulturistikov in delovnih kolektivov... Maršal Tito je sprejel večeraj dopoldne predstavnice jugoslovanskih fizikulturistikov in delovnih kolektivov podjetij za izdelavo fizikturnih in športnih rekvizitov. V delegaciji so bili pomočnik predsednika komiteja za fizikturne in športne rekvizite, predstavnik fizikturne zveze Jugoslavije Miša Pavković, Miro Krečič in Jozo Bacić, predstavnik fizikturnikov JA generalni major Djuro Mladarić, direktor Družavne instituta za fizikturno Branko Polić, direktor podjetja »Sport« v Beogradu Sava Nestorović, delavec Toma Bogdanović, ki je pred kratkim izpolnil petletni plan, direktor podjetja »Fredrag Heruca Ivan Baica in delavec Maks Skrebilin, direktor slovenskega podjetja »Elans Lovro Fotoknik in delavec Stane Jeras.

Člani delegacije so pozdravili maršala Tita v imenu fizikulturistikov in športnikov Jugoslavije ter delavcev in delavic podjetij za izdelavo rekvizitov ter se mu zahvalili za skrb, ki jo poverja pravilnemu org. zbiranju in razvoju fizikturne in športne državi. V daljšem razgovoru so omenili dosežanje uspeha pri delu za množičnost fizikturne in športne ter načrte za nadaljnje delo. Težkoče, ki jih je treba odstraniti, in vse potrebe, katerih rešitev naj bi prispevala k še večjemu in hitrejšemu širjenju naše fizikturne in športne kulture in njenemu kvalitetnemu razvoju. Poudarili so, da se jim udeležilo črca in Titove štafete na stolice naših fizikulturistikov. Naš fizikulturistik in športnik so tudi na mednarodnih tekmovanjih želi največje uspehe. Podjetja za izdelavo rekvizitov so izdelala več kot 80.000 nogometnih žog in 20 tisoč parov smučarskih čevljev ter različnih drugih predmetov in daleč presegla skupno proizvodnjo v stari Jugoslaviji po količini, vrsti in kakovosti. Plan za nadaljnji razvoj obsega preskrbo s potrebnimi rekviziti, še širšo množičnost raznih fizikturnih panog in priprave za veliki zvezni zlet, ki bo po končanem petletnem planu in bo pokazal vse fizikturne in športne uspehe v socialistični Jugoslaviji. Da bi bili uspehi, ki jih v tem pogledu pričakujemo, kar najboljši, je najno potrebno pripraviti ali zgraditi telovadne prostore ter nabaviti najnujnejše pomožne telovadne orodje, ki ga pri nas ne izdelujemo.

Maršal TITO se je pohvalno izrazil o uspehih naših fizikulturistikov in športnikov doma in na tujem in je — kakor vedno doslej — pokazal vse razumevanje za njihove potrebe, nazar je dejal: »Posveca pravilno je prizadevanje, da bi se naša fizikultura kar najbolj razvila. Fizikultura in šport nista nekaj, s čimer naj bi se ukvarjalo samo omejeno število ljudi. Slaherni naš mladinec in mladinka, slaherna naš človek, ki se čuti zdravega, ki se mora ukvarjati s katero koli fizikturno ali športno panogo. Fizikultura in šport ne krepijo samo zdravja, ne krepijo samo organizma, da bi lahko vzdržal telesne napore, marveč razvijata prav tako pri človeku tudi moralne lastnosti, vzgajata njegov značaj. V naši socialistični družbi lahko dobiva telesna kultura in šport svoj polni pomen in razmah, to pa je treba vztrajno propagirati. Ne zadržuša, da imamo nekaj nogometnih klubov in na milijone navijačev. Povečati moramo število športnikov in omogočiti kvalitetno izbiro ob množičnem ukvarjanju s športom in fizikturno. Zatorej ne sme klub v središču prevzeti od društva v notranjosti dobrega igralca, ki je pokazal kvalitetno igranje, kajti tako ni mogoče dvigniti kvalitete naših društev v notranjosti. Dve ali tri dobra društva v središču ne zadržuša. Naš nogomet mora biti bolj množičen, vendar pa dobri igralci iz notranosti lahko pridejo v poštev za sestavo reprezentativnih ekip. Prizadevati si moramo, da bo čim več močnih moštev, da gremo čim bolj v širino ter da preprečimo snubitev in odvzemanje igralcev. Športnikom je treba dovoliti, da nastopajo v tistem klubu, v katerem hočejo nastopati in v katerem lahko pokazuje največ. Pri pomembni moram, da so letos že precej izgubila nasprotja med posameznimi društvimi. Prizadevati pa si moramo, da bodo ta društva pravice in dožnostnosti naših športnikov popolnoma enake. Nepravilno so postali tudi odnosi med »razpisovanjem in Črveno zvezdo, kar je prav tako vplivalo na zadržanje publike. Postopno pa bodo tudi tu nastali pravilni odnosi. Za »Partizana« je težava to, da ne more imeti svojega naraščanja, vendar je nujno, da ima naša armada dober klub, ker je to tradicija. Med vojno smo imeli moštvo, ki nas je dostojno reprezentiralo. To je bil »Hajduk«, ki je po osvoboditvi želi lepe uspehe v tujini.

Kadar gre za reprezentiranje našega športa in fizikture v tujini, morajo imeti naši športniki in fizikulturisti pred očmi to, da na tujem ne zastopajo samo svojega društva, ampak tudi celotni šport naše socialistične domovine, in se morajo zato še vztrajneje boriti kakor doma, sicer pa mora biti med našimi društvimi in znotraj društev samih popolno tovarištvo in ne neoklepa nezdrava konkurenca. Pozitivna socialistična tekma je tudi tu zelo dobra stvar, važna pa je tudi športna enakopravnost in notranja športna demokracija, enaki življenjski in razvojni pogoji. To bo prispevalo k temu, da bodo člani teh društev v še večji meri takmovali, da bodo bolj si. Mislim, da smo že sedaj na tem, da odpravimo tiste notranje napake, ki so ponekod prišle do izraza v našem nogometnem športu.

Torej, kakor sem dejal, našo fizikturno in šport je treba široko in vsestransko razviti. Prizadevati si je treba, da se čim več ljudi ukvarja s tenisom, ki je zelo koristen za slahernega človeka, zlasti pa za tiste, ki delajo v uradih. Vem, da nimamo še dovolj potrebnih rekvizitov za to športno panogo, mislim pa, da bodo v kratkem imeli možnost izdelovati sredstva, potrebna za ta šport. Vrh tega je treba razvijati tudi košarko, odbojko, lahko atletiko, vodne športe in vse druge športne panoge. Zimsko kopalnice, ki bi ga zgradili na primer v Splitu, bi zelo koristilo našim plavalcem, da bi lahko trenirali tudi pozimi. Tako bo šel razvoj fizikturne in športne tudi na širino. Za to nam niso potrebna velika sredstva in nemi, da je mogoče nabaviti najnujnejše rekvizite. Vi pa si prizadevajte, da boste doma izdelali čim več. Vselej morate imeti pred očmi, da pri nas ne gojijo športa zaradi športa, da pri nas šport ni le sredstvo, da se ustrezno ambicijam, marveč življenjska naloga. Šport mora telesno krepiti generacije naših ljudi, učvrstiti njih organizem in razvijati njihove dobre lastnosti. Voditelji našega športa imajo pri tem veliko nalogo. Dati morajo športu resnično socialistični značaj in ne smejo ustvarjati ozkih klubov ter stremeti za senzacionalni. Skratka, njhova naloga je, da so predstavniki športa socialistične države.

Maršal Tito se je nato dotaknil potreb, o katerih so govorili predstavniki fizikulturistikov Jugoslavije. Strinjal se je s tem, da je potrebno, če že ne sedaj, zgraditi dvorane in telovadnice ali vsaj pripraviti teren za njih. Obljubil je, da bo storil vse, da bodo dobili fizikturniki in športna društva nazaj tiste dvorane, ki so bile prej zgrajene v ta namen, sedaj pa jih začasno uporabljajo v druge namene. Razen tega je poudaril, da se lahko grade, kjer bi bilo to potrebno in možno, tudi začasne telovadnice in barakah, dokler ne bodo zgrajene stalne in popolnoma opremljene telovadnice. O organizaciji fizikture in športa v JA je maršal Tito dejal, da je izolacija od civilnih društev nepravilna in nepotrebna, da je to stara praksa, ki jo je treba odpraviti. Na posebno vprašanje o priznanju dela v frontnih organizacijah tistim fizikturnim voditeljem, ki prostovoljno delajo v raznih društvih in fizikturnih aktivnih in jih je okrog 15.000. je maršal Tito odgovoril, da je treba to njihovo delo kot družbeno koristno evidentirati kot vsako drugo delo članov Ljudske fronte.

Zadružniki v Kovači vasi zbrani ob proslavi zaključka lanskega dela v zadrugi

Pozdrav prvemu zboru zadružnikov

Danes se bo v Ljubljani začel prvi zbor zadružnikov Slovenije. Po obeh oblastnih zbora, ki sta bila v Mariboru in Postojni, bo to doslej največja manifestacija našega naglo rastočega in razvijajočega se socialističnega zadružništva. To bo dogodek, ki bo našim mladim zadrugam tam v Prekmurju, na Štajerskem, Dolenjskem in Gorenjskem, po Notranjski in na Primorskem vili še več poguma in odločnosti pri nadaljnji graditvi naše nove socialistične vasi. Zbor, ki mu bo prisostvovalo več sto delegatov iz vseh obdelovalnih zadrug, bo v svojih referatih, ki jih bodo podali naši najuglednejši politični delavci, in z razpravo, v kateri bodo vpisali svoje uspehe, izkušnje in težave zadružniki sami, razsvetlil vsa vprašanja, ki danes zanimajo tako zadružnike kakor vse tiste kmete, ki se pripravljajo, da bodo letos vstopili v zadrugo.

Lani smo v socialistični preobrazbi naše vasi pod vodstvom naše Partije dosegli velike uspehe. Danes je v Sloveniji že nad 350 obdelovalnih zadrug, ki se s ponosom uvrščajo med 6500 obdelovalnih zadrug v vsej Jugoslaviji. Tako je postalo socialistično zadružništvo v našem kmetijstvu že pomembna sila, ki se s svojim notranjim utrjevanjem in gospodarsko rastjo čedalje bolj usposablja za velike naloge, ki mu jih postavlja naš nagli gospodarski razvoj. Ta boj pa še ni končan. Dosegli smo šele prve uspehe, ki ne smejo zaustavljati našega poleta, čeprav moramo graditi s premislekom in stalnim upoštevanjem danih možnosti. Socialistična preobrazba naše vasi se bo tudi v bodoče vztrajno nadaljevala, dokler ne bo zadnji kmet zapustil svoje zasebne poti in se pridružil socialistični fronti. Tako smo že doslej in tako bomo hkrati tudi v bodoče najjasneje odgovarjali našim klevetnikom za vzhodnimi mejami, ki nam hočejo s svojim revizionizmom preprečiti zgraditev socializma, to je boljše bodočnost za vse naše delovne ljudi.

S to mislijo najtopleje pozdravljamo zastopnike naših mladih obdelovalnih zadrug v Ljubljani in jim želimo, da bi s prvega zbora odnesli čim več lepih vtisov in koristnih spoznanj za svoje izredno važno pionirsko delo po naših vaseh širom vse Slovenije!

Delegati iz zadruge, ki je stopila na pravo pot

Predsednik zadruge na Polci, Anton Babnik, vsem z veseljem pripoveduje: »Pri nas smo že drugič prebili led — vsa živina je že v skupnih hlevih. To da to bi bilo lahko že zdavnaj, če bi nas na oblastnem odboru ne pustili čakati kar sedem tednov na dovoljenje za registracijo zadruge. Kmetje pa niso hoteli skupno obdelovati polja, dokler jih niso priznali na oblasti in na okraju za zadružništvo. To je bilo pred tremi tedni. Toda vsakogar se bolj zanima, kako je bilo takrat, ko so v zadrugi na Polci prvi prebili led.«

Predsednik zadruge Anton Babnik

»To je bilo v oktobru. Zadruge smo ustanovili prav za prav že 7. junija, toda takrat so vstopili v zadrugo samo veliki kmetje iz šestih vasi. Hoteli so se izogniti davkom, toda zemljo so še naprej obdelovali vsak zase. V sosednjih vaseh so takrat govorili, da imamo na Polci zadrugo kulakov. Toda zavedni mali in srednji kmetje tega nismo dopustili. Dne 7. oktobra so v zadrugo vstopili tudi mali in srednji kmetje. Iz Police samo še trije niso v zadrugi. Mene so izvolili za predsednika. No, pa kaj bi vam govoril, kako je bilo, pogovorimo se rajši, kako je danes, tako vedno zaobrne predsednik Babnik besedo, če ga sprašujejo, kako je bilo v začetku. Danes je v zadrugi 42 kmetov s Polci in sosednje vasi Peči. Vseh zadružni-

kov je 149, od teh je sposobnih za delo 71, zato danes nekateri še potožijo, da bo premalo delovne sile, saj imajo 220 ha obdelovalne zemlje, od tega pa je 78 ha orne. Večina posesti je v hribovitem svetu. Toda tisti, ki so v zadružništvu že bolj doma, jim odgovarjajo: »Zruženji in brigadah in z naravnim delom bomo kljub temu, da nas je za delo malo, še boljše kakor doslej obdelali svoja polja.« V nekaj tednih skupnega življenja so zadružniki popravili hlev za 28 glav živine in spravili pod streho velik zadružni dom. Pred kratkim so izdelali tudi svoj plan za letošnje leto in sklenili pogodbo za prodajo pridelkov v l. 1950.

V četrtek so zadružniki na Polci izbrali 3 najboljšie iz svoje sredine za delegate na zboru zadružnikov v Ljubljani. Predsednik Anton Babnik je bil prvi med njimi. On je tudi prvi s svojim zgledom pokazal drugim zadružnikom, kako se dela v zadrugi.

Av gust Burger odgovarja v uprav-nem odboru zadruge za poljedelstvo in je brigadir. Burger je bil vedno napreden gospodar, prav tako je tudi danes vnet zadružnik. Odkar so prišli zadružni konji v njegovo oskrbo, se lepo razvijajo. Burger je tudi kovač in mehanik in kot tak zadrugi mnogo koristi. Za razvoj zadruge je dal več pametnih predlogov.

Trejni, ki bo zastopal zadružnike je Janez Givahn, član upravnega odbora, ki vestno skrbi za zadružno živino.

Od leve na desno: Stefanija Perko, predsednik Milan Platovšek in Roza Golner

Trije najboljši v Lackovi zadrugi

V Lackovi zadrugi, ki je znana po vsej Sloveniji, spada med najboljše zadružnike prav gotovo njen predsednik Milan Platovšek, ki vodi zadrugo od 1. marca lanskega leta. Po njegovi zaslugi se je Lackova zadruga izkopalala iz največjih težav in prešla z njo na pot uspehov. Ko je tov. Milan Platovšek prevzel vodstvo zadruge, je najprej organizacijsko uredil upravni odbor in brigadni sistem dela. Dvignil in razgaljal je v zadrugi tudi partijsko organizacijo, da je bila povsod prva pri delu.

Sam pripoveduje, da mu je bilo v začetku zelo težko. Ko je prvič prišel kositi ob 4. jutraj, ni našel nikogar na travniku. Prvi zadružnik so prišli šele ob pol 7, nekateri pa še kasneje. S pravilnim političnim delom, s tolačenjem velike vloge zadrug v našem gospodarstvu in z opovedovanjem, da je njim samim v korist, če bodo dali vse sile za zadrugo, je Milan Platovšek uspelo urediti pri zadružnikih disciplino in zavest odgovornosti. To je hkrati ublaževalo in odpravljalo tudi notranja trenja, ki so prej ovirala razvoj zadruge.

Tovariš Platovšek je tudi veliko napravil, da so se v zadrugi sistematično začeli izvajati agrotehnični ukrepi. Predlagal je med drugim, naj tov. Kreuh, ki je bil dotlej zaposlen v upravi, prevzame mesto strokovnega svetovalca. Bilo je postavljeno načelo: »kar zemlja terja, ji moramo dati in z njegovim poslednim ureditvovanjem je zadruga dosegla visoke hektarske donose. Z njimi so daleč naokrog prekosili hektarske donose vsakega zasebnega kmeta.

Tovariš Platovšek z doseženimi uspehi še ni zadovoljen. Pravi, da zadruga še ni prišla v normalni tek življenja. Delovne sile ji še vedno primanjkuje, predvsem zato, ker delajo gospodinje le popoldne, in še to neredom. Tovariš Platovšek je mnenja, da se bo zadruga morala razširiti, kajti le velike zadruge, ki bodo imele do 1000 ha zemlje, si bodo lahko uredile svoje delavnice, kakršne potrebuje vsako veliko posestvo. Na ta način bodo zniževale polno lastno ceno pridelka in hkrati povečevale vrednost delovnega dne.

Med najmarljivše in najboljše spada v Lackovi zadrugi tudi tovariška Stefanija Perko. Članica zadruge je že od njene ustanovitve. Zaposlena je pri živinoreji in opravlja vse delo v hlevu, kjer je 21 glav živine. Njej zapuana živina se zelo dobro razvija, ker opravlja tov. Perko svoje delo zelo vestno. Posebno izurjena pa je za pomoč pri porodih. Da zna z živinami lepo ravnati, kaže že to, da sama skrbi za hudega bika. Stefanija Perko je v Lackovi zadrugi ena izmed tistih zadružnic in zadružnikov, ki imajo največje število delovnih dni.

K napredku Lackove zadruge veliko prispeva s svojim delom tudi tovariška Roza Galner, ki je vstopila v zadrugo leta 1947. Prevzela je prašičerje, v kateri je pravi strokovnjak. Velik mojster je zlasti pri vzreji mladih prašičkov. Ponjo hodijo iz daljne okolice, da s strokovnimi nasveti pomaga pri vzreji prašičkov in da mladih prašičkom ščiplje zobe. Trenutno skrbi s svojo pomočnico za 256 prašičev. Največ težav imata zaradi premajhnih svinjakov, ki bi zadostovali komaj za polovico tega števila. Odil-

Francoska javna delavka o Jugoslaviji

Francoska javna delavka Agnes Humbert, asistentka v francoskem narodnem muzeju moderne umetnosti in najbližja sodelavka Jeana Cassouja, je po odhodu iz Jugoslavije, kjer se je po enomesečnem bivanju prepričala o resničnosti v naši domovini, poslala pozdrave in zahvalno pismo direktorju Urada za informacije pri vladi LR Slovenije, v katerem med drugim pravi:

»Na lastne oči sem lahko videla življenje v Jugoslaviji v vseh pogledih. Tako sem mogla presoditi vso krivico orekovanega gonje, kateri je vsa država izpostavljena... Kar se mene tiče, se ne bom nikoli utrudila govoriti o tem, kar sem videla in slišala v Jugoslaviji, in izraziti svoje iskreno zacudenje nad delom vsega izvrstnega ljudstva.«

Tržaški delavci odpetovali na obisk v Jugoslaviji

TRST, 6. jan. Danes je odpetovala na obisk v Jugoslavijo večja skupina delavcev iz hišedelnice Sv. Marka in livarne »Ilva« iz Trsta ter kmetov iz tržaške okolice. Tržaški delavci in kmeti bodo obiskali največje industrijske objekte v Sloveniji.

Tekmovanje med zadrugami se čedalje bolj širi

Tekmovanje med obdelovalnimi zadrugami, ki je zanj dala pobudo Fronta, se širi po vsej Sloveniji. Tako so se v tork zbrali v Mariboru vsi predsedniki obdelovalnih zadrug iz mesta Maribora in se pogovorili, kako bi to tekmovanje najbolje izvedli tudi v vseh obdelovalnih zadrugah na področju mesta. Ko so preučili vse tekmovalne točke, so sklenili, da bo Lackova zadruga kot najboljša kmetička obdelovalna zadruga napovedala tekmovanje kmetičko obdelovalna zadrugama v Zrakovih in Rudanovi, vinogradniška zadruga Meljski hrib pa bo napovedala tekmovanje vinogradniškima zadrugama v Košakih in Kamnici. Tekmovanje pa ne bodo samo obdelovalne zadruge med seboj, temveč se bo to tekmovanje preneslo tudi na posamezne brigade v tekmojučih zadrugah. Tako bo v vsaki kmetički obdelovalni zadrugi in vsaki vinogradniški zadrugi najboljša brigada napovedala tekmovanje drugim brigadom.

Lackova zadruga in vinogradniška zadruga Meljski hrib bosta na podlagi tekmovalnega načrta sestavili tekmovalni plan in ga nato predložili zadrugam, ki sta jih pozvali na tekmovanje. Vse zadruge bodo nato sklicale zborni zbiranje, na katerih bodo ta plan proučili in ga dokončno osvojili. V vsaki zadrugi bo posebna komisija vodila evidenco in kontrolno nad tekmovaljem. Kmetička komisija pri odborih Fronte pa bo vodila evidenco in kontrolno nad vsemi tekmojučimi zadrugami. Zadruge, ki se bodo v tem tekmovalju najbolj izkazale, bodo ob koncu nagrajene.

Jesenjska železarna je presegla decembrski proizvodni plan

V zadnjih tednih minulega leta se je med posameznimi obrati jeseniške železarne, zlasti med tistimi, ki so prej trpel zaradi pomanjkanja pogonske energije, razveljala silna borba, kateri izmed obratov bo prej izpolnil decembrski in letni proizvodni plan. Po več mesecih izredno nizkega stanja vode je imela železarna v decembru dovolj pogonske sile. Vse to je omogočilo delovnemu kolektivu, da je visoko presegel mesečno plansko nalogo in izpolnil letni proizvodni plan. Med posameznimi obrati je konstrukcijska delavnica v decembru izpolnila mesečni plan s 198 %, obrat Javornik I. je izkazal 142 %, opekarna in cevarna pa sta mesečni plan izpolnili s 113 %. Nato pa slede željarna, Javornik II. elektropel, žičarna, hladna valjarina, jeikovlek itd. V medobratnem tekmovalju sta si ustvarila konstrukcijska delavnica in obrat Javornik I. najboljše pogoje za prvenstvo železarne v decembru in v četrtem četrtletju.

Uspešno pridobivanje sljude v Makedoniji

Podjetje za eksploatacijo in predelavo sljude »Mominog« v Prilepu v Makedoniji je v kratkem času razvilo proizvodnjo sljude najboljšie kakovosti, kakršna je potrebna za izolacijo v elektroindustriji. To je v veliki meri uspel mladinec in mladnik, ki sestavljajo v tem podjetju 50 % vsega delovnega kolektiva. Podjetje je že lani 10. oktobra izpolnilo svoj letni plan. V podjetju dela 7 mladinskih proizvodnih brigad, ki visoko presegajo planske naloge in stalno tekmujejo za visoko produktivnost dela. Več mladincev pa se je odklikovalo s svojimi racionalizacijskimi predlogi. Te dni so bili v podjetju razglašeni udarniki. 16 mladincev je bilo razglašenih za udarnike, 5 mladincev pa za racionizatorje. Hkrati so bile razdeljene nagrade v znesku 100.000 din.

Temelj vzgoje naše mladine sta ljudska revolucija in socialistična graditev

5. januarja je prišel z delom XIV. plenuma Centralnega komiteja LMJ. Prisostvovala sta mu tudi Veljko Vlahović, član CK KPJ, in Milo Jovanović, sekretar Ljudske fronte Jugoslavije. Plenar je otvoril Mišlan Neorčić, sekretar Centralnega komiteja LMJ. Član biroja tov. Milorad Pešić je imel referat o vprašanih ideološko-političnega dela med mladino.

V svedku svojega referata je tovariš Milorad Pešić obširno govoril o odnosih med VKP(b), sovjetsko vlado, vodstvi ostalih vzhodnih držav na eni strani ter našimi narodi in njihovim vodstvom na drugi strani. Govoril je o prisiljenih sredstvih revizionističnih politikov, ki so v preteklem letu hoteli za vsako ceno ornati naše napore za socialistično graditev domovine in s številnimi gospodarskimi in drugimi diskriminatornimi postopki preprečiti uspešno izvrševanje naših planskih nalog. Zaradi tega je bilo leto 1949. nenavadno važno za izpolnitev našega prvega petletnega plana, ker se je znašla naša država pred mnogimi nepriznanimi težavami. Kljub temu je bil plan za leto 1949. izpolnjen s 100,4 %, to pa v pravem pomenu z lastnimi silami.

Ko je govoril o deležu mladine pri izpolnitvi plana, je tov. Milorad Pešić med drugim dejal: »Naša mladina je lani z velikimi napori pomagala pri izpolnjevanju vseh planskih nalog ter je s svojim pozitivnim delom popolnoma zaslužila naziv pomočnika naše Partije. Bilanca njenega dela v letu 1949. je hkrati tudi njen najboljši odgovor sovražnikom našega socialističnega razvoja, v prvi vrsti onim iz Sovjetske zveze in drugih vzhodnih držav.

Zveznih mladinskih delovnih akcij — graditve avtomobilske ceste in Novega Beograda — se je udeležilo 200.497 mladincev in mladink. Na avtomobilski cesti so do 29. novembra mladinske delovne brigade zgradile skupno z enotami Jugoslovanske armade 102 km betonskega cestišča, 44 km asfaltirane, 19 km cestišča z maltni kockami in 45 km makadamskega. V Beogradu so mladinske delovne brigade vgradile v nastp 1.034.830 m² zemlje, zgradile stanovanjskih prostorov za 245.142 m², administrativnih postopaj 67.958 m², vrednost dela pri izgradnji Beograda znaša 1 milijardo 229 milijonov 160.000 din.

Od skupnega števila mladine, ki je sodelovala na zveznih delovnih akcijah je bilo razglašanih 32.623 udarnikov, 64.286 mladincev pa je bilo poveljenih, 1187 mladinskih brigad je bilo razglašanih za udarne. Tak delovni heroizem more vzkliti samo iz globoke zavesti, proste volje in velikanske ljubezni do socialistične domovine.

Kakor prejšnje mladinske delovne akcije so bile tudi letošnje vzgojna šola za našo mladino, zlasti za vaske. Od 14.455 nepismenih mladincev se jih je naučilo brati in pisati 13.879. Poleg ostalega je na akcijah delovalo 22.599 bralnih skupin, ki so razpolagale s številnimi knjigami. Organizirali so 1811 brigadnih prireditelj, 3148 taborništva in 12.190 filmskih predstavitev.

Naša delovna mladina je bila prav tako v prvih vrstah pri izpolnjevanju plana v industriji in rudarstvu. Več kot 63.000 mladih delavcev je dnevno presegalo norme. V vsej državi je bilo ustanovljenih 3290 mladinskih proizvodnih brigad. V sindikalnih proizvodnih brigadah dela 58.286 mladih delavcev. V podjetjih težke industrije dela ta čas 69.800 mladih delavcev, ki so vključeni v mladinske in sindikalne proizvodne brigade.

Za pozitivno delo je bilo odlikovanih 269 mladincev z redom dela, 12.139 je razglašeno za udarnike, nadaljnjih 15.708 pa je poveljenih.

Med letom se je vključilo v gospodarstvo približno 83.000 mladincev in mladink, po večini s pomočjo države.

Ko je govoril o nalogah mladine v letu 1950., je tov. Milorad Pešić dejal, da bo mladinska organizacija morala še krepkeje mobilizirati svoje mlade sile pri izpolnjevanju plana v vseh gospodarskih panogah, v vsestranski pomoči nadaljnega razvijanja zadružnega gibanja. Se odločuje se bo morala boriti za preprečevanje fluktuacije mlade delovne sile in za dokončno vključitev v gospodarstvo še preostale mladine.

Tovariš Pešić je dejal, da bo v letu 1950. velika naloga naše mladine zgradite Beograda, kjer bo delalo 120.000 mladincev in mladink. Plane za usta-

Velika Britanija je priznala Ljudsko republiko Kitajsko

Prezident Truman izjavlja, da ZDA ne mislijo vojaško pomagati Čangkajskovi vladi

London, 6. jan. Ta so danes uradno objavili, da jo Vel. Britanija priznava Ljudsko republiko Kitajsko.

Washington, 6. jan. Predsednik ZDA Harry Truman je izjavil večeraj na tiskovni konferenci, da vlada ZDA ne misli v sedanjem trenutku postaviti vojaških oporišč na otoku Formozu in tudi ne uporabiti ameriške oborožene sile za intervencijo v sedanjem položaju na Formozu. Združene države Amerike nimajo zahtev po Formozu ali katerem koli drugem kitajskem ozemlju. Vlada ZDA ne bo vodila politike, ki bi jo lahko zapletla v kitajsko državljansko vojno. Ameriška vlada ne bo nudila pomoči kitajskim silam na Formozu niti v obliki vojaških svetovalec.

Prezident Truman je nadalje dejal, da je ameriška vlada mnenja, da ima Formoz dovolj virov za lastno obrambo. Vlada ZDA ima namena nadaljevati z izvajanjem sedanje programa za gospodarsko pomoč Formozu v okviru Marshallovega načrta.

Na tiskovni konferenci je minister za zunanje zadeve Dean Acheson izjavil, da se Zdržene države Amerike

nikakor ne bodo dale zaplesti v obrambo Formoze. Acheson je nadalje izjavil, da za priznanje Mao Ce Tungove vlade še ni primeren čas. Vsekakor bo moral o tem kongres obširno razpravljati. Kuomintangovci imajo še vedno možnost kupovati orožje v ZDA, vendar jim Amerika ne bo nudila nobene vojaške pomoči. Kuomintangovcem manjka predvsem volje do borbe, katere pa jim ZDA ne morejo vcepiti. Acheson je tudi izjavil, da so se nasprotstva med njimi in Johnsonom nanašala predvsem na vprašanje, ali naj se da večja važnost vojaškim ali političnim vprašanjem. Acheson je končal svoj govor z besedami: »Kuomintangovci niso nikoli poslušali nasvetov ameriške vojaške misije. Gre za to, da se ne ponovijo iste napake.«

Acheson bo imel v torek v zunanje-političnem odboru senata ekspozice o mednarodnem položaju in o zunanji politiki ZDA. Ob tej priliki bo razvel tudi stališče do kitajskega vprašanja.

Medtem je prišel v Tokio posebni ameriški odposlanec Philip Jessup, ki se bo sestel z Mac Arthurjem in bo nato obiskal tudi Korejo, Hongkong in Formozo, kjer se bo sestel z maršalom Čangkajskim, dalje Filipine, Indokino, Indonezijo, Burmo in Bangkok, kjer se bo udeležil konference ameriških predstavnikov na Daljnem vzhodu. Po konferenci bo Jessup obiskal še Indijo, Pakistan in Ceylon. Casopis »Takung Pros«, ki izhaja v Hongkongu, piše, da pomagajo bivši japonski oficirji suhozemne vojske in mornarice Čangkajsku pri pripravah za obrambo Formoze. Dopisnik časopisa pravi nadalje, da so se kuomintangovci odločili zgraditi 150 utrdb vzdolž obale otoka, zaradi česar so zaplenili 6000 ton cimenta, 50.000 ton jekla in velike količine lesenega gradiva. Poleg tega pripravljajo montiranje radar-naprav.

Oslo, 6. jan. United Press poroča, da je tudi norveška vlada danes de iure priznala vlado LR Kitajske.

Zasedanje francoske narodne skupščine končano

Pariz, 6. jan. Narodna skupščina je večeraj s 331 proti 181 glasovom odobrila celotni osnutek zakona o kolektivni pogodbi. Hkrati je zavrnila člen, ki določa obvezno arbitražo pri socialnih sporih. S tem je bilo izredno zasedanje narodne skupščine končano.

Pariz, 6. jan. Narodna skupščina je večeraj s 331 proti 181 glasovom odobrila celotni osnutek zakona o kolektivni pogodbi. Hkrati je zavrnila člen, ki določa obvezno arbitražo pri socialnih sporih. S tem je bilo izredno zasedanje narodne skupščine končano.

Po dolgih, burnih debatah v francoskem parlamentu, kjer je ostala vlada nekajkrat v manjšini, pri drugih glasovanjih pa komaj zbraja potrebno navadno večino glasov, čaka sedaj predsednika vlade Georges-a Bidaulta (na sliki) bitka za proračun v Svetu republik, kjer bo, kakor pričakujejo dobro informirani krogi, borba ostrejša in so izgledi na uspešen izid glasovanja manjši.

Po dolgih, burnih debatah v francoskem parlamentu, kjer je ostala vlada nekajkrat v manjšini, pri drugih glasovanjih pa komaj zbraja potrebno navadno večino glasov, čaka sedaj predsednika vlade Georges-a Bidaulta (na sliki) bitka za proračun v Svetu republik, kjer bo, kakor pričakujejo dobro informirani krogi, borba ostrejša in so izgledi na uspešen izid glasovanja manjši.

Odstop grške vlade

Atene, 6. jan. Kralj Pavel je sprejel predsednika vlade Diomedesa, ki mu je predložil ostavko celotne vlade. Kralj je ostavko sprejel. Še pred ostavko vlade je odstopil vrhovni poveljni grške vojske maršal Papagos. Maršal Papagos je ušel, ker je podpredsednik vlade Calderis izjavil, da je reorganizacija vojske delo vlade, ne pa Papagosa. Za Papagosa sta prijavila svoj odstop tudi vojni minister Kanelopolos in Venizelos. Venizelos je sporočil predsedniku vlade, da je voditelj ljudske stranke Calderis, da je podpredsednik vlade in zunanji minister, začel voljno borbo še preden je bil dokončno določen dan volitev, s čimer je izbral prednosti, ki jih ima kot minister.

Vadisti so dobili absolutno večino pri volitvah

Kairo, 6. jan. Pri nedeljskih parlamentarnih volitvah je dobila vladitiška stranka absolutno večino. Dobila je namreč 161 poslancev, medtem ko imajo vse ostale stranke skupaj samo 75 mandator. Po mnenju političnih krogov je pripisoval znano vodstvo nezadovoljstvu ljudstva s politiko sedanjega vlade.

Italijanski kmetje niso zadovoljni z De Gasperijevo agrarno reformo

Rim, 6. jan. De Gasperijevo poročilo o programu vlade za tekoče leto je izzvalo v naprednih krogih splošen odpor. Generalni sekretar Generalne konfederacije dela Bitossi je izjavil, da ni nobenega novega elementa, ki bi pokazal De Gasperiju voljo, da reši vprašanja gospodarskega in socialnega življenja, katero se zaradi krize v industriji, kmetijstvu, trgovini in izvzu vedno bolj zasužnjuje.

Tajnik Zveze kmetijskih delavcev je izjavil, da je napovedana agrarna reforma za milijone kmetijskih delavcev in revnih kmetov sramotna prevara. Vse kaže, da ima agrarna reforma namen, izključiti čim večje število delavcev, dinarjev in revnih kmetov, to je ravno tistih, ki imajo prvenstveno pravico, da bi uživali koristi agrarne reforme.

Protesti delavstva se širijo na vseh področjih: na industrijskem, kmetijskem itd. V Margheri pri Benetkah so razglasili večeraj splošno protestno stavko zaradi nameravane demobilizacije v ladjedelnici »Bredaa. Borbo proti odpuščanju delavstva se odločno nadaljuje po vsej Italiji. Tudi kmetijski delavci nadaljujejo akcije za zasedbo neobdelane veleposestniške zemlje. V pristančkih je stavka sicer prenehala, toda protestne akcije se nadaljujejo.

V Neaplju se nadaljuje kongres Saragatove stranke. Kakor poročajo, namerava De Gasperi predložiti predsedniku republike ostavko svoje vlade prihodnji teden. Dne 10. januarja bo imel ministrski svet zadnjo sejo, da odobri proračune posameznih ministrstev.

Pomoč jugoslovanskim Židom

Beograd, 6. jan. (Tanjug) V okviru pomoči evropskim Židom, ki so trpeli med drugo svetovno vojno zaradi nacističnega nasilja, je organizacija »Joint Distribution Committee«, ki je bila sestavljena iz kvalitativnih ustanov ZDA, Južne Afrike, Argentine, Brazilije in še nekaterih drugih držav, nudila jugoslovanskim Židom od leta 1945 do konca leta 1949 znatno gnotno pomoč.

Sedaj je ta ustanova v glavnem končala svoje delovanje. Pomoč, ki jo je nudila jugoslovanskim Židom, je prihajala izključno po zvezi židovskih cerkvenih občin v Jugoslaviji, oziroma po židovskih občinah v posameznih krajih države.

V zadnjih štirih letih je pošljala omenjena organizacija jugoslovanskim Židom podporo v denarju, življenjskih potrebščinah, obleki, obutvi, zdravilih in drugih predmetih. Organizacija je dala židovskim občinam na razpolago skupno več kot 105 milijonov dinarjev v denarjih, razen tega približno 350.000 kg raznih življenjskih potrebščin (konserv, sladkorja, mleka v prahu, ribe, mesa

itd.), približno 10.000 kg raznih zdravil, med njimi tudi penicilina, streptomicina itd.

Ze leta 1949 so uspostavili v številnih krajih sprejemne postaje za Žide, ki so se vračali iz koncentracijskih taborišč, ujetništva oziroma kot begunci. V osmih središčih so obrabovale menze, v katerih se je hranilo približno 15.000 oseb. V sedmih središčih so odprli ambulante, v katerih so pregledali letno približno 10.000 oseb. V Beogradu in Zagrebu so organizirali po en dom za stare, v Beogradu pa je obraboval štiri leta dečji dom. V Crkveni in Pozariški so uredili letovišča in počitniške domove za otroke, v Lovranu pa za odrasle, kjer je v letih 1947 in 1948 letovalo več kot 1400 oseb.

V Beogradu in Zagrebu so organizirali po en dom za učence v gospodarstvu za približno 400 oseb.

S sredstvi imenovane organizacije so omogočili preseljevanje Židov v državo Izrael ter nudili znatno pomoč socialno ogroženim in bolnim Židom.

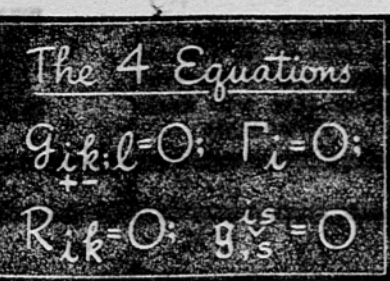
Čistka v KP Zahodne Nemčije

Frankfurt, 6. jan. (Tanjug) Vodstvo Komunistične partije Zahodne Nemčije je ob sprejmu informirojskega priporočila o nujnosti »čiščenja« Komunističnih partij objavilo resolucijo o neposrednih nalogah Partije, od katerih je ena izmed najvažnejših »čiščenje« Partije nosilcev sovražne ideologije in titovsko-tročkističnih agentov. Spričto tega graja resolucija sedanjega delo pokrajinskih partijskih vodstev in omenja nekaj članov Centralnega komiteja, ki so dobili oster ukor, kakor predsednik Partije v Severnem Porenju - Westfaliji Paul Hugt, Orin Langendorf (Württemberg - Baden), Fischer (Bavarska) in Müller (Reinfalzi). Prav tako sta dobili ukor tudi partijski glasil »Norddeutsches Echo« in Hamburger Volkszeitung, ker nista objavili člankov in brzojavk vodstva Partije ob Stalinovem rojstnem dnevu.

Poljska trgovinska delegacija v Londonu

LONDON, 6. jan. (Tanjug) V London je prispela poljska trgovinska delegacija, ki bo s predstavniki britanskega trgovskega ministarstva določila pogoje trgovinske izmenjave med Poljsko in Veliko Britanijo za leto 1950. Trgovinska izmenjava se bo v letu 1950. razvijala v okviru petletne poljsko - britanske trgovinske pogodbe, ki je bila podpisana v januarju leta 1949. Ta pogodba določa izmenjavo blaga v vrednosti 280 milijonov funtov šterlingov.

Posplošena teorija o gravitaciji

Pred nekaj tedni je Albert Einstein objavil vest, ki je morda najvažnejša znanstvena novica zadnjih desetletij: izdelal je novo »posplošeno« teorijo gravitacije, s katero skuša razjasniti vse znane fizikalne pojave. Celotna teorija bo objavljena meseca februarja v tretji izdaji Einsteinovih knjige »Pomen relativnosti« (»The Meaning of Relativity«), ki jo bo izdala univerza v Princetonu.

Doslej je bila osnova človeškega znanja o fizikalnem vesolstvu združena v dveh neodvisnih teorijah: v relativnostni teoriji, ki se peča z gravitacijo mase, in v kvantni teoriji, ki se bavi z elektromagnetnimi učinki. Obe teoriji se v številnih točkah stikata, toda nimamo teorije, ki bi obe teoriji povezovala.

Ker sta tako elektromagnetizem kot gravitacija lastnosti snovi, so znanstveniki mnenja, da ju je treba na nekakšen način združiti. Že od l. 1920 so se mnogi fiziki bavili s to mislijo. Einstein je mislil, da je odkril tajnost ž. l. 1935, toda pozneje je ugotovil, da je bil na napačni poti. Verjetno je, da je tokrat uspel.

Ni mogoče podati nobene sodbe, dokler teorija ne bo praktično preverjena. Toda Einstein sam je dejal, da »zaradi matematičnih težkoč se ni našel načina, da bi lahko primerjal teoretične zaključke s stvarnimi poskuski. Podrobnosti o novi Einsteinovi teoriji ni mogoče podati, vendar pa je znano bistvo, ki je zapodeno v štirih enačbah. (Glej sliko!).

Kardeljeva brošura v angleščini

New York, 6. jan. (Tanjug) V New Yorku je te dni izšla politična brošura podpredsednika vlade in zunanje ministra FLRJ Edvarda Kardelja z naslovom »O ljudski demokraciji« v angleščini.

V progresivnih krogih ZDA se zelo zanimajo za to brošuro, zlasti pa za IV. poglavje, v katerem razlaga Kardelja načela, na katerih temelji in se gradi Jugoslavija.

PO SVETU

Načrt nove železnice med Italijo in Avstrijo. Tržaški list »Corriere di Trieste« je objavil članek, v katerem prinaša načrt nove železniške zveze med Italijo in Avstrijo. Načrt predvideva povezavo med Pontalbeim (Pontebba) in Ziljsko dolino. Skozi Karnske Alpe bi bilo treba narediti 12,5 km dolg predor. Južno od Smohorja bi napravili novo križišče, ki bi vezalo novo progo z Beljakom. Načrt predvideva tudi ojačenje sedanjega proga Trst-Videm-Pontalbe z novim trom, tako da bi bila vsa proga dvojni. Stroški za izvedbo tega dela bi znašali približno 63 milijard lir.

Fuzija dveh newyorkskih listov. Associated Press poroča, da bo po skupni izjavi lastnikov prevzela direktica lista »New York World Telegram« list »New York Sun«. Izjavi je rečeno, da bosta z jutrišnjim dnem pričela oba lista izhajati pod skupnim naslovom. New York World Telegram je imel do zdaj naklado 385.000 izvodov, New York Sun pa 300.000. Veliki požari na pašnikih v Avstraliji. Reuter poroča, da so izbruhnili v pasu 30 km na pašnikih v Queenslandu v Avstraliji veliki požari. Uničenih je okrog 30.000 kv. m v krasnih pašnikov. Podobni požari so tudi v državi Novi Južni Wales, kjer je bilo uničenih mnogo bogatih pašnikov, veliko sena in ograd v dolžini več deset kilometrov. Meteorološki urad je opozoril prebivalce, ki se že dva dni bore z ognjem, da se požar širi še naprej. Monarhistično gibanje na Bavarskem. V Münchnu je bilo zopet organizirano društvo »Heimat- und Königsbunde«, ki je bilo l. 1933. prepovedano. To društvo podpira težnje plemiške hiše Wittelsbach, ki hoče zasedati bavarski prestol.

O nekaterih vprašanih KRITIKE IN SAMOKRITIKE

(Nadaljevanje.)

V ZSSR

V članku »Nacionalne tradicije narodov ZSSR in vzgoja sovjetskega patriotizma«, prvi M. Morozov:

»Sovjetska javnost tudi ve, da je M. Minc, ki je s skupino svojih učencev monopoliziral vso nalogo glede proučevanja zgodovine sovjetskega obdobja, s tem v bistvu zaviral razvoj zgodovinske znanosti o sovjetski družbi.«

To je bilo napisano aprila 1949, toda že leto dni prej, januarja 1948., je sam monopolist M. Minc na seji Instituta za zgodovino pri Akademiji znanosti ZSSR izjavil:

»... da je glavni vzrok zaostalosti v proučevanju zgodovine sovjetskega obdobja v tem, da v Višji partijski šoli in na sektorju zgodovine sovjetske družbe v Institutu za zgodovino ni prave kritike in samokritike. Kritike niso pravilno razumeli. Menili so: brž ko bi se začela kritika, bi torej prišlo tudi do predelovanja. Takšno stanje je treba brezpogojno odstraniti, iz kritike in samokritike je treba brezpogojno napraviti glavno orodje za na-

samokritiko, da bomo hitro napredovali...«

Poglejmo samo mimogrede, kolikšno pozornost je posvečala ZSSR proučevanju zgodovine drugih slovanskih narodov v dobi imperializma, zlasti pa med drugo svetovno vojno in po njej, v obdobju njihove poti v socializem.

V članku »O delu Instituta za slovenska vprašanja pri Akademiji znanosti ZSSR« je rečeno:

»... Vendar pa so v delu Instituta bistvene pomanjkljivosti. Predvsem... plan Instituta še daleč ne zajema vseh najvažnejših problemov slovanstva, kar opravičujejo s tem, da v štabu Instituta ni strokovnjakov za mnoge izmed teh problemov. Tako zdaj ne proučujemo zgodovine Slovakov, Lužičkih Srbov, Slovencev in nekaterih drugih narodov. V zgodovini Bolgarije proučujemo samo obdobje po drugi svetovni vojni, zgodovine jugoslovanskih narodov po letu 1918 pa sploh ne proučujemo (poudarjamo) in da je bilo to napisano pred resolucijo Informiroja — M. B.)... Zgodovino teh dežel (slovanskih — M. B.) v dobi imperializma proučujemo delno za Poljsko in CSR, za Južne Slovane pa sploh ne; borbo slovanskih narodov proti fašistični agresiji med drugo svetovno vojno in problem nastanka in razvoja režima ljudske demokracije v slovanskih de-

želah pa šele začnemo proučevati za CSR in Bolgarijo, za Jugoslavijo in Poljsko pa ga sploh ne proučujemo (podčrtal M. B.)«

Menimo, da to ne potrebuje nobene komentarja.

Kako pa je s pravom, ali ni morda v tem pogledu bolje? V članku »O velikih pomanjkljivostih v sovjetski pravni literaturi piše doktor pravnih ved prof. I. K. Staljevčev:

»Tovariš A. A. Zdanov je na filozofski diskusiji o knjigi tovariša Aleksandrova rekel: 'Filozofska delavnost je postala v rokah skupnice filozofov nekakšen monopol...' Te filozofom namenjene besede veljajo v celoti tudi za sovjetske pravnike (podčrtal M. B.)«

Kako pa je v naravoslovju? Tam najbrže ni monopol.

Boj med materialistično in idealistično tendenco se bje očitno tudi v razvoju naravoslovja. V novem sovjetskem naravoslovju bo pač mnogo različnih mnenj, dovolj bo vsega, samo idealizma ne. To je najmanj, kar bi človek pričakoval.

V diskusiji »O stanju v biologiji«, ki je trajala od 31. julija do 7. avgusta v Moskvi na zasedanju Zvezne akca-

demije za kmetijske vede »V. I. Lenina«, je Z. J. Bolecki rekel:

»Na biološki fakulteti moskovske državnne univerze se v zadnjih desetih letih sistematično vrše sestanki, znanstvene seje in konference, posvečene obravnavanju nekega vprašanja — kritike teoretičnih nazorov akademika Lysenka. Pri tem ni treba misliti, da je imela kritika nazorov akademika Lysenka kdaj in kolikšak resen znanstven značaj. Ne Nazore akademika Lysenka so zavrčali kot neznanstvene, češ da s »pravico« univerzitetno znanostjo niso v nobeni zvezi. Takšno mnenje o nauku Mičurina in Lysenka ima večina profesorskega zbora biološke fakultete. Tako so dolga leta vzgajali tudi študente te fakultete. Čujte primer. Letos februarja je sklicala fakulteta vsezvezno znanstveno konferenco... Konferenca je bila od prvega do zadnjega referata (referatov pa je bilo štiriideset — M. B.) naperjena proti Lysenkovi nauku in v obrambo buržoazne genetike... Nekaj besed o slušateljih biološke fakultete. Na fakulteti uporabljajo proti študentom metode neverjetnega pritiska. Od slušateljev biološke fakultete kategorično zahtevajo, naj kritizirajo Mičurina in Lysenkov nauk. Če pa se posamezni slušatelj kljub temu ne strinja s vjasmanisti, si tega ne upajo povedati odkrito. Ko prihajajo nekateri izmed teh slušateljev na fakulteto dialektičnega in zgodovinskega materializma po potrebne na-

svete, lepo prosijo, da ne bi odkrili njihovih nazorov in njihovih imen.«

Takšna je torej kritika! Tam kategorično zahtevajo kritiko v nasprotju s prepričanjem. To ne zasluži več imena kritike, to je nekaj drugega.

Čujmo dalje, kako je bilo s »kritikos« v biologiji. I. N. Simonov pravi: »Vse tiste, ki so na akademiji Ti-mirjazeva zagovarjali nazore Mičurina in Lysenka, so začeli pod različnimi preteznimi premitkami in premeščati v druge ustanove ali pa so jih kratko in malo odpuščali. Tako so storili z znanstvenim sodelavko, zdaj akademikom Usakovo, z znanstvenim sodelavcem Thihonenkom, s profesorjem Veprikovom... in mnogimi drugimi.

Stvar je šla tako daleč, da je začel direktor akademije Timirjazeva akademik V. S. Nemčinov kratko in malo nagantati iz nje vse predavatelje, ki mu niso bili po volji in ki so bili prišli svoj čas na fakulteto na pripočilo I. V. Mičurina. In to je počel samo zato, ker je o teh tovarših nekdo in nekje rekel dobro besedo bodisi sam I. V. Mičurin ali pa njegov učenci...

Mirno lahko trdim, da sam direktor Akademije, akademik V. S. Nemčinov, zagovarja nazore mendelizma - morg-nizma.«

1 »Boljševike«, št. 7/1949, str. 47. 2 »Vprašanja zgodovine«, št. 4/1948, stran 147. 3 »Vprašanja zgodovine«, št. 6/1948, stran 134—135. 4 »Vprašanja zgodovine«, št. 6/1948, str. 143. 5 »Sovjetska država in pravos, štev. 1/1949, str. 31.

Se letos bomo izdelovali ročne traktorje in velike traktorje - goseničarje

Mehanizacija dela v kmetijstvu je eden izmed temeljnih pogojev za hitrejši tempo socialistične graditve na vasi. Mnogoštevno gibanje za ustanovitve obdelovalnih združenj je postavilo še bolj v ospredje vprašanje povečanja proizvodnje kmetijskih strojev. Kajti napredek naših mladih obdelovalnih združenj bo v veliki meri odvisen od tega, ali bomo lahko dali tem združenjem dovolj strojev in vse tiste stroje, ki so združenjem potrebne. Ze lani je bila naša industrija kmetijskih strojev postavljena pred veliko nalogo, v naglem skoku povečati svojo proizvodnjo. To nalogo so naše tovarne dobro izpolnile. Naše tovarne so v minulih treh letih, triletnih, selektorjih, kosilnih strojih in kultivatorjih dosegle dneвно proizvodnjo, ki presega proizvodnjo velikih evropskih tovarne. To velja tudi za proizvodnjo plugov, ki jih sedaj dnevno izdelamo 200, kar ustreza letni proizvodnji 60.000 plugov. V kakšnem obsegu se je lani dvignila naša proizvodnja posameznih vrst kmetijskih strojev, nam prica naslednja zanimiva primerjava.

Proizvodnja	1948	1949
plugov	26.323	41.632
vprežnih kultivatorjev	5.650	9.730
vprežnih bran	10.849	20.924
trilerjev	904	1.310
mlatiline	539	581
motornih selektorjev	5	138
inkubatorjev	105	600

Razen modernih plugov in strojev, ki smo jih gori navedli, izdelujejo naše tovarne v nadaljevalnih serijah tudi vprežne grablje, stroje za sejanje žita v 12, 14 in 16 vrstah in vrsto drugih strojev. Naša industrija kmetijskih strojev je lani kot celota izpolnila letni plan pred rokom.

Prvi mlatilni stroj je v naši državi izdelala tovarna »Zmaja«, in sicer leta 1947. To je bila majhna mlatilnica »JV 080«. Ze naslednje leto pa je začela izdelovati veliko mlatilnico »JV 1070«. Od lanskega leta izdeluje tovarna v serijah oba tipa domačih mlatilnic. V tovarni »Pobeda« v Novem Sadu so lani začeli serijsko izdelovati odlične domače kosilne stroje. V Oslješki hitrini so vprežne grablje in motorne stiskalnice za seno. V novosadski tovarni izdelujejo serijsko tudi motorne robače za koruzo, trilerje in selektorje, v oslješki tovarni kombinirane sejalne stroje za pesu, stroje za razpiranje umetnega gnojila, mlatilne stroje za sončnice, ricinus in konopljo itd., v mariborski tovarni kmetijskih strojev pa kompletna motorna slamozeznice za silose.

Naši domači stroji pač nč ne zaostajajo za inozemskimi izdelki, zlasti avstrijskimi (Hoffherr-Schrank) in madžarskimi (Mavag), ki smo jih pred vojno uvažali. Imamo pa tudi originalne domače konstrukcije strojev, kakor je na primer stroj za sajenje krompirja po konstrukciji tehnika Pervanije, ki je pokazal svoje prednosti pri preizkušanju v zveznem inštitutu za mehanizacijo kmetijstva. V tem inštitutu preizkušajo tudi druge konstrukcije tega stroja, ki sta jih izdelala slovenski konstruktor Sulzbacher in oslješki inženir Emerik Salamon.

Letos bomo začeli izdelovati vrsto novih strojev

Naša industrija kmetijskih strojev izdeluje stroje skoraj izključno iz domačega materiala. Doslej smo morali za te stroje uvažati predvsem krogljene ležaje. Kmalu pa bo nova tovarna krogljenih ležajev v Beogradu lahko zadovoljila tudi potrebo industrije kmetijskih strojev glede krogljenih ležajev. Poslednje kmetijske stroje, ki jih še ne izdelujemo, bo naša industrija osvojila do konca petletke in v prvem letu druge petletke. Letos bo začela serijsko izdelovati posebne sejalne stroje za koruzo, s katerimi bo močoe sejati koruzo tako, da ne bo posejano več semena, kakor je potrebno, in bo odpadlo odstranjevanje preveč posejanih rastlin. Nadalje bomo začeli serijsko izdelovati tudi stroje za kopanje krompirja, pluga za popraviljanje pese, traktorске pluga za 3 brazde, 4 brazde in 5 brazd, traktorске vavzarje, traktorске kultivatorje za okopavanje med brazdami, traktorске sejalne stroje za žito, stroje za sajenje

krompirja, traktorске kosilne stroje, stroje za obračanje in grabljenje sena. Letos bomo začeli izdelovati tri vrste traktorjev, tako tudi univerzalne ročne traktorje, s katerimi se lahko oruje, kosi in okopava. Ti traktorji bodo zlasti primerni za gorate kraje. Z njimi se dela kakor z običajnim plugom, le da je plug opremljen s majhnim motorjem in se da preurediti za razna kmetijska dela. Priprave za proizvodnjo takih ročnih traktorjev bodo kmalu zaključene in bomo že letos izdelali prvo serijo.

Ze v drugem letošnjem četrtletju se bo začela serijsko proizvodnja domačih traktorjev tipa »Udarnik« in »Zadugar«, ob koncu leta pa bomo začeli izdelovati tudi velike traktorje na goseničnih pogon. Domači traktorji tipa »Udarnik« in »Zadugar« bodo imeli bencinski motor za 50 konjskih moči. Hkrati bodo lahko orali 4 brazde. Kakor velika je njihova moč, so pokazali potkuzki s prototipi teh traktorjev, ki so potegnili do 8500 kg bruto tovora tudi na cestah s precejšno strmino. Traktor »Goseničar« pa bo imel Dieselov motor za 60 konjskih moči in bo lahko oral s petimi plugi. Njegova prednost bo v tem, da bo lahko delal na najtežjem terenu in ga bomo lahko uporabljali tudi za gozdna dela.

V industriji motorjev v Rakovci pripravljajo vse za serijsko proizvodnjo traktorjev, sedaj preizkušajo delovni postopek za vsako vrsto. Ker gre za serijsko proizvodnjo morajo izdelati točni delovni postopek za vsak posemzni del. V ta namen je treba izdelati okrog 4500 raznih načrtov in preizkusiti vsak delovni postopek pre-

den se bo začela serijska proizvodnja. Hkrati izdelujejo načrte za izdelavo potrebne orodja za proizvodnjo, kontrole in montažo. Samo izdelava tega orodja bo v orodjarni industriji motorjev terjala okrog 100.000 delovnih ur. Vse to velikansko delo bo končano v kratkem času, četudi trajajo sicer priprave za serijsko proizvodnjo avtomobilov in traktorjev nad eno leto.

Ko bomo začeli izdelovati vse gori navedene stroje, katerih proizvodnja se pripravila, bo treba osvojiti le še proizvodnjo malega števila velikih strojev, kakor so kombajni za žito, kombajni za krompir, kombajni za koruzo in podobni stroji. Pa tudi proizvodnja teh strojev se bo začela bodisi leta 1951. ali leta 1952.

Naša proizvodnja električnih baterij ni več odvisna od uvoza manganovca

Delovni kolektiv tovarne »Zmaja« v Ljubljani je v prvi dobi po osvoboditvi z izredno poštovanostjo premagoval vse težave ter je kmalu dosegel visoko kakovost najvažnejšega izdelka — električnih baterij. Zadnje leto pa se je nenadoma znašel pred oviro, ki se je zdelo nepremostljiva. Zmanjkalo je manganovca, ki je nepogrešljiva surovina za izdelavo baterij. Manganovec v bateriji namreč depolarizira (uniči) škodljiv vpliv vodika.

Baterija kljub svojemu preprostem videzu ni enostaven izdelek. Za izdelavo ploščate baterije za žepno svetilko potrebujemo 34 glavnih in pomožnih surovin, med drugim tudi manganovec. Tega smo pred vojno uvažali iz Nemčije, ki pa manganovca ni sama pridobivala, ampak ga je uvažala iz Sovjetske zveze.

V trgovski pogodbi, ki smo jo sklenili s Sovjetsko zvezo, je bila med drugimi surovinami, ki naj bi jih dobili iz Sovjetske zveze, tudi manganova ruda. Brž ko se je pojavila zloglasna resolucija Informbiroja, pa je Sovjetska zveza začela ustavljati izvoz v Jugoslavijo in prenehale so tudi dobave manganovca. Ker drugje v inozemstvu ni bilo močoe takoj dobiti pod primernimi pogoji potrebnih količin te rude, so morali v tovarni zmanjšati proizvodnjo baterij. Ta položaj bi lahko trajal dlje časa, kar bi občutili zlasti naši kolejarji, ki najbolj kupujejo baterije, če se ne bi naši delovni ljudje v tovarni »Zmaja« zatekli k neizbrnemu viru naše gospodarske moči: k prirodnemu bogastvu naše države.

Znano je, da ima Jugoslavija obsežna nahajališča manganove rude. Doslej znane vrste manganove rude pa niso bile primerne za izdelavo baterij, ker so vsebovale previsok odstotek škodljivih primesi. »Prav gotovo bomo našli tudi pri nas takšno manganovo rudo, ki je primerna za proizvodnjo bate-

Zasedanje Ljudske skupščine LR Črne gore

Prezidij Ljudske skupščine LR Črne gore je sklical Ljudsko skupščino LR Črne gore na šesto redno zasedanje, ki bo 15. t. m. Skupščina bo razpravljala o predlogu proračuna za leto 1950.

Letos bomo posejali še več sladkorne pese kakor lani

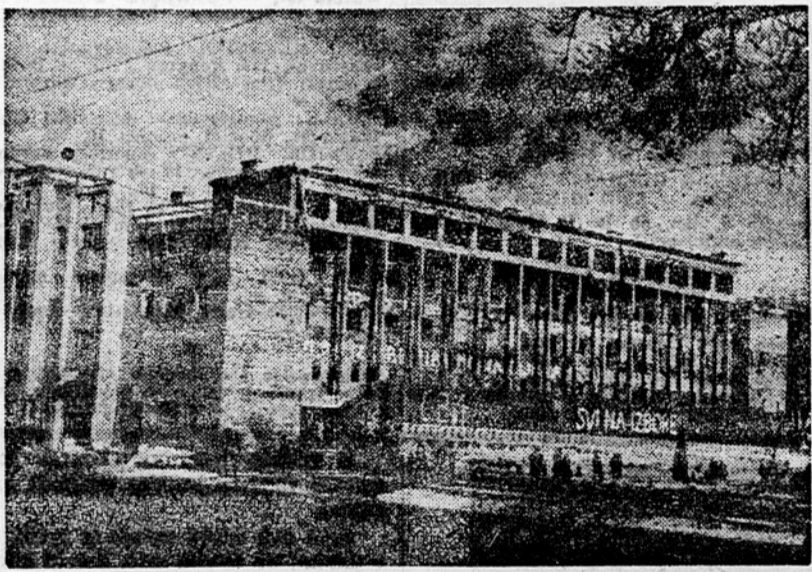
Sladkor ima velik pomen v življenju sodobnega človeka. Zato je razumljivo, da so v industrijsko razvitih državah pred vojno potrošili povprečno po 20 do 50 kg sladkorja na prebivalca. Predvojna Jugoslavija pa je za to povprečnost daleč zaostajala. L. 1949 je n. pr. znašala povprečna potrošnja sladkorja v Jugoslaviji 5,5 kg na prebivalca. Tega leta je vsa predvojna Jugoslavija porabila le 9000 vagonov sladkorja.

Po vojni proizvodnja sladkorja naglo narašča. Ze leta 1948 in 1949 je bila ne samo normalizirana, temveč tudi nekoliko povečana. Leta 1947 smo izdelali za 41% več in l. 1948 za 52% več sladkorja kakor l. 1939. V l. 1949 je proizvodnja zaradi slabega donosa sladkorne pese za malenkost nazadovala v primeri s proizvodnjo v l. 1949. Kakor v drugih evropskih državah, tudi v naši državi pridobivamo sladkor iz sladkorne pese, ki vsebuje okoli 15 do 20% sladkorja. Da izdelamo 1 kg sladkorja, potrebujemo 8,5 do 9 kg pese. Leta 1948 je bilo v naši državi posejanih s sladkorno peso za večje stroje, smo za drag denar uvažali iz tujine. Kmetje pa niso imeli sredstev, da bi kupovali te drage stroje in tako so v mnogih krajih države obdelovali zemljo z najprimativnejšimi sredstvi kakor n. pr. z lesenimi plugi. Mađarska je sicer skušala zavreti razvoj naše industrije kmetijskih strojev s tem, da nam ni dobavila naprav za novo veliko moderno tovarno, kakor se je zavezala s pogodbo. Navzle temu danes izdelujemo že večino strojev, ki bi jih morala izdelovati nova tovarna leta 1951.

Vsem delovnim ljudem so v naši državi zagotovljene stalne mesečne količine sladkorja, ki so določene v skladu s težo dela, ki ga posameznik opravi. Povprečno pa znaša že sedaj naša letna potrošnja sladkorja nekaj več kakor 10 kg na prebivalca. Po petletnem planu je določeno, da se bo ta potrošnja l. 1951 povečala povprečno na 12 kg na vsakega prebivalca in bomo tega leta potrošnja sladkorja dvignili na dvakratno predvojno višino. Da bomo to dosegli, bomo že letos povečali s sladkorno peso površine posejane za 230% v primeri s površinami v letu 1939. Vse naše tovarne sladkorja bodo obnovljene in rekonstruirane, s čimer se bo zelo dvignila njihova zmogljivost in podaljšala delovna doba. V načrtu je tudi povečanje sladkorne sorteiment.

Ideološko in vzgojno delo Ljudske fronte Srbije

Organizacije Ljudske fronte Srbije so imele lani tudi dobre uspehe pri svojem ideološkem in vzgojnem delu. Ti uspehi so bili največji v zadnjem četrtletju, ko je bil uspešno oblikovan kader predavateljev in ko je bilo bolje organizirano delo okrajnih komisij za ideološko in politično delovanje. K uspehu je dosti prispevala tudi večja vzajemnost množičnih organizacij. Med množičnimi organizacijami so v mnogih okrajih dosegle največji uspeh organizacije AFZ. V vseh okrajih je lani nad 3.200.000 članov Ljudske fronte sodelovalo pri ideološko vzgojnem delu. Največ obiskovalcev so imela razna poljudnaiznanstvena predavanja.

V Sarajevu bodo kmalu dogradili moderno zgradbo min. za ljudsko zdravje

Učinkovita podpora mladim obdelovalnim združenim

Kljub temu, da so bili zadržniki v oburnskih okrajih zelo pozno poučeni o ugodnostih investicijskega kredita, so bili v preteklem letu skoraj vsi oobreni krediti izbrani, v nekaterih primerih, zlasti v ljutomerskem okraju pa so bili obdorni združenim celo dodatni krediti.

Med obdelovalnimi združenimi murske soboške okraje je najbolj izkoristila kredite združenja v Kramarovcih. Iz kredita določenega za kapitalno izgradnjo so kramarovski zadržniki v preteklem letu zgradili velik goveji hiev za 60 glav živine in 3 silose z zmogljivostjo 135 m³. Tudi sosednja združenja v Fiksinih je z adaptacijo gospodarstvih posojilj izbrala odobreni kredit.

Slabše zadruge in ekonomije izkoristile kredite za nabavo opreme. Tu so prekmurški zadržniki pokazali predvsem iznajdljivost in zanimanja. Obdelovalne zadruge so izkoristile komaj 60%, zadruge ekonomije pa samo eno tretjino teh kreditov. V preteklem letu so zadruge nabavile večje število električnih strojev, kosilnic, motornih slamozeznice, preveznih sadnih škropilnic itd. Vendar je v skladišču trgovskega odseka okrajne zveze kmetijskih združenj v Murski Soboti še vedno mnogo strojev, sadnih škropilnic in druge opreme, ki jo zadruge prav gotovo potrebujejo. Tako leži n. pr. v skladišču večje število prenosnih škropilnic, ki

Šiptarska narodna manjšina v Crni gori

V Crni gori živi nad 20.000 Šiptarjev, pripadnikov albanske narodne manjšine, ki so jih do osvoboditve raznarodovali. V socialistični državi pa tudi ta narodna manjšina razvija vse svoje ustvarjalne sile. Šiptarji so danes zastopani v vseh organizacijah v Crni gori. V plenumu krajevnih ljudskih odborov je bilo izvoljenih 137, v okrajne ljudske odbore pa 29 Šiptarjev. V Ljudski skupščini LR Črne gore imajo Šiptarji 6 zastopnikov, ki so bili izvoljeni že na prvih povojnih volitvah. Šiptarji so dobro zastopani tudi v odborih vseh množičnih organizacij in velik delež imajo tudi pri vseh delovnih akcijah. Pri graditvi proge Nikšić-Titograd in na velikih gradbiščih so imeli lani svoje brigade in pri zadnjem preletu delovnih akcij je doseglo nad 130 Šiptarjev udarniški naziv.

Pred vojno je bilo v Crni gori 434 osnovnih šol in njih ena ni bila namenjena šiptarski mladini. Zdaj je ta mladina deležna pouka v svojem jeziku že v 34 osnovnih šolah, ki imajo okrog 70 razredov, in nad 50 učiteljev. Gimnazija v Ulcinju ima dva posebna razreda za šiptarske dijake. V nekdanji Jugoslaviji je bilo šiptarsko prebivalstvo do 95% nepismeno, zdaj pa se je ta odstotek znižal že na pčilo tretjino.

Priprave za zgraditev kreatorija v Zagrebu

Do leta 1876 je imel Zagreb več pokopališč v raznih delih mesta, potem pa je bilo urejeno centralno pokopališče na Mirogoju, ki je obsegalo 24 in se je v dobi 73 let razširilo na 120 arov. Pred prvo svetovno vojno je imel Zagreb 140.000 prebivalcev, od katerih je povprečno na dan po eden umrl. Po povprečju umrljivosti prebivalstva v drugih evropskih mestih bi bilo danes pri 300.000 prebivalcih na dan povprečno po 20 mrljcev. V resnici jih je manj, ker tvorijo prirastek zagrebskega prebivalstva po večini mlajši ljudje. Razširitev pokopališča ali njegova razbremenitev pa je za veliki Zagreb zelo važno vprašanje. Ze v nekdanji Jugoslaviji je v Zagrebu delovalo društvo »Plamena«, ki je bilo člen mednarodne zveze za graditev kreatorijev, v kateri sta bili tudi društvo »Oganj« v Beogradu in »Plamena« v Mariboru. Ze leta 1936 je društvo »Plamena« prošilo zagrebsko občinsko upravo za primerno stavbišče za zgraditev kreatorija. Prošnja je bila ugodno rešena, društvu so dodelili parcelo v mestni okolici, pozneje pa je bila ta rešitev preključena. Zagrebsko društvo »Plamena« po osvoboditvi nadaljuje svoje delo in mestni ljudski odbor v Zagrebu bo v svojem priložnem proračunu določil potrebno vsoto za zgraditev zagrebskega kreatorija.

bi zelo prav prišlo pri škropljenju sadnega drevja. Plan zimnega škropljenja sadnega drevja je v okraju izpolnjen komaj s 20%, sadjarji pa se izgovarjajo, da ni škropilnic. Podobno je z razkuževalnimi bobni, plugi in ostalimi poljedelskimi stroji.

Pri izkoriščanju kreditov za nabavo opreme bi prekmurskim obdelovalnim združenim in združenim ekonomijam lahko služili za zgled zadržniki ljutomerskega okraje. Obdelovalni združenja v tem okraju je bil prvotno deljen kredit za nabavo opreme v znesku 800.000 dinarjev. Načnado je bil ta kredit na prošnjo združenikov povečan za en milijon dinarjev in pol. Pri nabavi opreme so pokazali mnogo iznajdljivosti člani vinogradniških združenj »Kerenčić«, »Zelezne dverci« in zadržniki v Preski. Te vinogradniške zadruge so si v preteklem letu nabavile nove električne motorje, stroje, črpalke za vino itd. Zadruga v Zeleznih dverih je povečala svojo opremo v vrednosti nad pol milijona dinarjev, zadržniki v Preski za 330.000 din in člani vinogradniške zadruge »Kerenčić« za 350.000 dinarjev. Člani teh združenj so si znali nabaviti material in najrazličnejše krajevne in niso čakali samo na to, kaj bodo dobile trgovina v Ljutomeru. Tudi zadržniki sosednjega radganskega okraje so pokazali v tem pogledu več iznajdljivosti kot njihovi prekmurški tovariši. Prvotno odobreni kredit za nabavo opreme v znesku 1 milijon 200.000 dinarjev so presegli in dobili še dodatni kredit v višini pol milijona dinarjev.

Od kreditov določenih za nabavo živine so obdelovalne zadruge v mursko-soboškem okraju izrabile tri četrtine. Tudi pri nabavi živine je najboljšo izrabila kredite združenja v Kramarovcih. Ostale zadruge so se izgovarjale na pomanjkanje prostorov in krmilne baze. Zadržniki v ljutomerskem okraju so v preteklem letu povečali število zadržne živine v vrednosti nad 2 milijona 200.000 dinarjev.

Kredit za nove nasade sta imeli v preteklem letu v mursko-soboškem okraju le dve zadruzi in sicer zadruzi v Kramarovcih ter Sebeborcih. V Sebeborcih so za rigoliranje in za nabavo vseh kolov porabili vse odobreni kredit, neizkoriščen pa je ostal ta kredit v Kramarovcih. Kramarovski zadržniki so imeli rabinirane nove nasade jablan, ki v tem predelu odlično uspevajo, vendar se tega dela niso lotili.

Ogromno novih nasadov pa so napravili v preteklem letu zadržniki in ljutomerskem okraju. Vinogradniške zadruge v Preski, »Vinski vrhovi«, »Kerenčić« in druge so porabile za nove vinske nasade en milijon 700.000 din. S tem so prvotno odobreni kredit presegle za več kot 100%.

Da so zadržniki oburnskih okrajev tako uspešno izrabili odobrene investicijske kredite, je v veliki meri zaslug kolektivna zadržne banke v Murski Soboti, ki skrbi za kreditno poslovanje zadržnikov v štirih sosednih okrajih. V poslednjih mesecih, ko je stanje kreditov v zadržni banki kazalo, da ti krediti ne bodo izkoristeni, so uslužbenec obiskali vse zadruge v teh okrajih ter ugotovili, da mnogi zadržniki, predvsem oni v novoustanovljenih obdelovalnih združenjih in zadržnih ekonomijah sploh niso poučeni o ugodnostih investicijskega kredita in se ga prav zato niso posluževali. Nepoučeni so bili n. pr. zadržniki v Ljutomeru, kjer so klub pomanjkanju denarnih sredstev izplačali račune v znesku ene ga milijona dinarjev. Uspeh dela Zadržne banke dokazuje najboljše delovanje, da so izkoristile zadruge v zadnjih dveh mesecih toliko kreditov, kolikor so ga izrabile v vseh prejšnjih desetih mesecih.

Bogat lov ribiščev — zadržnikov

V zadnjih dveh letih so člani ribiških združenj v vodah Jadranskega morja vlovili več kakor 10 milijonov kilogramov rib. Nekateri združenja letnega plana sicer niso izpolnile, zato pa so ribišči v drugih združenjih vlovili veliko več, kakor so zahtevale planske naloge. Uspeh so imele predvsem tiste zadruge, katerih člani niso čakali, da bi ribe prišle v njihova lovišča, ampak so sami šli tja, kjer so se ribe pojavile.

Izpolnitev planskih nalog je omogočilo tekovanje, ki je trajalo od 1. aprila do 1. decembra lanskega leta. Tekovalo je 40 ribiških združenj v dalmatinski in reški oblasti. V dalmatinski oblasti je dosegla največje uspehe zadruge v Veloj luci pri Korčuli, ki je plan lova izpolnila 300%, za njo pa ne zaostajajo dosti zadruge v Maslinici, Milini in Komizi. V reški oblasti je prvo mesto osvojila zadruge v Crkvenici, ki je svoj plan izpolnila 200%.

Naša industrija konoplje je v dveh letih potrojila svojo proizvodnjo

Vzporedno z rastjočin prideloivanjem konoplje, zlasti v Vojudini, smo začeli naglo razvijati tudi industrijo za predelavo konoplje. Naš pridelek konoplje se je v primeri z letom 1945 povečal sedemkrat in je že lani dosegel tisti obseg, ki je določen za leto 1950. Z rastjočin pridelekom pa je nastala tudi potreba zgraditi nove moderne tovarniške obrate za predelavo konoplje. Tako smo zgradili štiri konopoljarne v Vojudini, in sicer v Bečuju, Somboru, Idosu in Rumenki, v kratkem pa boga začeli obratovati še dve novi konopoljarni v Pančevu in v Dvorih pri Bjelini v Bosni. Razen tega smo začeli v Vojudini graditi pred meseci šest nadaljnjih konopoljarn. Naša industrija konoplje je od leta 1947 trlikrat povečala obseg svoje proizvodnje, prvotni plan za letošnje leto pa je še znatno povečan.

KULTURNI PREGLED

IZ POLITIČNE LITERATURE

Pri Čankarjevi založbi v Ljubljani je izšel v 15.000 izvodih zbornik »Nasna Partija v borbi za enakopravne odnose med socialističnimi državami«, ki ima 372 strani najvažnejšega gradiva iz borbe Komunistične partije Jugoslavije v letu 1949. V tem zborniku je 11 govorov in referatov marsiala Tita, 4 govori Edvarda Kardelja, 2 govora Aleksandra Rankoviča, 7 razprav in govorov Moše Pijada, potem pa so zastopani s svojimi govori, razpravami in članki, ki so bili objavljeni po večini v »Borb« in tudi v »Delu«, Milovan Džišas, Svetozar Vukmanovič, Ivan Gošnjak, Boris Kraigher, Branko Babiš in Ratko Vujičić. Branko Babiš je v »Delu« opisal bistvene vzroke spora v tržaškem demokratičnem gibanju, Ratko Vujičić pa je priobčeval v »Borb« zanimive članke o življenju in borbi jugoslovanskih španskih borcev v koncentracijskih taboriščih v Franciji.

enakopravne odnose med socialističnimi državami daje najboljšo gradivo vsem množičnim, zlasti pa sindikalnim in prosvetnim organizacijam, ki imajo važno nalogo, da seznanijo svoje članstvo z bistvom in vsebino spora med našo državo in našo Partijo z voditelji VKP (b) in inforbimirojskih držav.

Tej zelo važni nalogi služi tudi posebna izdaja Čankarjeve založbe, v kateri je iz »Komunist« št. 3 prevedena razprava Kocke Popoviča »Za pravilno oceno osvobodilne vojne narodov Jugoslavije«.

Ta brošura, ki obsega tri pole, zavrača inforbimirojske napade na naše osvobodilno gibanje, ki so ga skušali inforbimirojski »strokovnjaki« in skriptiki predstavljati kot nekaj, kar je že davno bilo, kot staro posnemanje gverilske vojne, ki so jo imeli Španci že leta 1808., potem Rusi v letu 1812. v bojih proti Napoleonu in ki so jo vodili boljševiki tudi med Oktobrsko revolucijo. Ta način inforbimirojske gonje hoče prikriti resnico, da je bila vsa Jugoslavija okupirana in da se je iz njene osvobodilne borbe razvila naša ljudska oblast in naša ljudska država. Hkrati pa hoče ta gonja tudi vsemu svetu prikriti resnico, da daje naša osvobodilna borba vsemu zatiranemu svetu, vsem zatiranim narodom primer in zgled osvoboditve in svobodne graditve socializma.

Avtor brošure, general naše armade, je svojo razpravo zaključil s sklepnim, da bi moral imi, če bi hoteli upoštevati sprva navsotne in pozneje ukaze voditeljev VKP (b) in njihovih trabantov, zanikati odlično vlogo, ki jo je imela naša Partija v vodstvu vstaje in vojne in ki jo ima zdaj v socialistični graditvi naše države. To bi pomenilo, da se odpovedujemo pravilni in pravični ocenitvi naše borbe, ki ne more ostati samo vprašanje Jugoslavije, ker ima že dolgo velik pomen v mednarodnem delavskem gibanju.

S svojimi zahtevami je inforbimirojska gonja izgubila še zadnje ostanke in znamenja objektivnosti, načelnosti, poštenja in dobrega namena. Sovinized voditeljev posameznih komunističnih partij, soviznem, ki se je med vojno skrival za kapitalizmom, se je v gonji proti naši državi v polni meri razmahnil. Laž in obrekovanje sta postali normalni, edini dokazni sredstvi, ki jih uporabljajo voditelji teh komunističnih partij. Vprašanje Jugoslavije ni samo vprašanje te države, temveč veliko in čedalje važnejše vprašanje delavskega razreda vsega sveta ter njegovih svobodoljubnih in demokratičnih sil.

Naše koncertno življenje

Preteklo leto sta na področju naše glasbene reprodukcije zaključila dva simfonična koncerta orkestra Slovenske filharmonije. Prvi (22. decembra) je obsegal Bachov Brandenburški koncert št. 3, Mozartov Koncert za violino in orkester v g-duru in Beethovenov Pastoralno VI. simfonijo. V stilnem pogledu je bil strogo zaključen in njegov spored je bil kvaliteten izbran. Tak vidik je v sestavljanju sporedov nedvomno pravilen. Umetniško in tudi vzgojno je pomembnejši od pisanega izbora skladb najrazličnejših stilnih smeri, ki sicer uvajajo v različne, nasprotujoče si stile, hkratu pa zmanjšujejo enovito koncentracijo poslušalcev in njihovo poglubitve v značilnosti enega ali več stilno sorodnih razdobij. Drugi koncert (30. decembra) je predstavil ouverturo k Webrovi operi Eurianta, Bachovo Suito v c-duru za violončelo in orkester v h-molu, op. 102. Ceprav za spored ni veljal in spriču solista ni mogel veljati isti vidik kot za prej omenjeni koncert, vendar je ta imel tudi tokrat svoj smisel. Obja simfonična koncerta sta zajela dela tehtne umetniške vrednosti. Med njimi je zlasti izstopila znana Pastoralna simfonija. V tej je njen ustvarjalec poleg bogate invencije in čudovitnega smisla za močeno, vsekotzi trdno, plastično, enotno arhitektoniko razvil tudi svoj odnos do prirode in vsega, kar se v njej dogaja, dokazal je svojo sorodnost z ljudskim občutjem, iz katerega je črpal in ga skozi sebe preli v velik pesem prirode.

Oba koncerta je dirigiral Bogo Leskovic, sodelovala pa sta violinist Karlo Rupel in čelist Enrico Mainardi. Oba solista sta nam že dobro poznana in tako ni potrebno ponovno ugotavljati njihovih izvajalnih kvalit. Violinist Rupel je izvedel solistični part Mozartovega Koncerta za violino in orkester v g-duru tehniko precizno in čustveno doživeto, z izrazitim smi-

slom za oblikovne in vsebinske fineše tega stila in ustvaritve tega skladatelja. Zlasti v Adagiu je izvenel prepričevalno, s celotno izvedbo pa je mnogo doprinesel prikazu tega privlačnega Mozartovega dela.

Čelist Mainardi je najprej solistično izvajal Bachovo Suito v c-duru in za tem solistični part v Dvořákovem Koncertu za čelo in orkester v h-molu. Oboje je skladno svojim obsežnim, doganljim tehničnim in interpretacijskim kvalitetaim predstavil stillo smiselno, čustveno toplo, s široko izrazno linijo, ki je dokazovala močno vsebinsko poglubitve. V Bachovi Suito se je razvil zlasti proti koncu (Sarabande, Bourrée, Gigue), v Dvořákovem Koncertu pa se je s svojo doživeto igro vzpel posebno v 2. stavku (Adagio ma non troppo). Njegova zrela, mojstrska poustvarjalna kvaliteta je dala značilen poudarek celotnemu koncertu. Mainardi je dosegel polno priznanje, ki je bilo sočasno tudi izraz spoštovanja do njegovih visokih umetniških dosežkov na tem področju v teku dolgega, plodnega in zaslužnega delovanja.

Dr. D. Cvetko.

Pojasnimo. Na prošnjo nekaterih prebivalcev Ribnice in njene okolice iz rade volje pojasnjujemo, da sta se na 146. strani moje knjige »Tovarišiščaj omenjena brata Grča s svojim pravim imenom pisala Krizman in da potemtakem nista identična z nikomer iz Ribnice ali okolice, ki se piše Grča. Omenjena brata sta si ime Grča našla kot partizanski priimek. — Edvard Kogel.

